

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

MOROWY – paskudny czy zdrowy?

Przymiotnik MOROWY utworzony od rzeczownika MÓR ma dwa całkowicie przeciwstawne znaczenia – negatywne i pozytywne: najdawniejsze, pierwotne ‘związany z morem; niosący zarazę’ i nowsze, choć dziś już rzadko używane ‘fajny, udany, porządny, dzielny, wspaniały’. To drugie znaczenie wielu z nas zna tylko z lektur szkolnych, to pierwsze – nagle stało się aktualne.

Przejęcie znaczeniowe, które dokonało się w przymiotniku MOROWY, jest podobne do tego, które dokonało się w przysłówku STRASZNIE: podstawowe znaczenie negatywne przeszło w neutralne konotacyjnie, a oznaczające duży stopień nasilenia czegoś lub dużą liczbę czegoś, w końcu zaś się przewartościowało: STRASZNIE zaczęło się łączyć z „czasownikami pozytywnymi” w znaczeniu ‘bardzo’ (np. strasznie się cieszę, strasznie ładne), a MOROWY – wprowadzony do literatury przez młodopolan: Zapolską, Reymonta, Żeromskiego – zaczął być używany najpierw w znaczeniu ‘wielki’ (np. MOROWE pieniądze ‘wielkie pieniądze’), później ‘dzielny; wspaniały’ (MOROWE chłopaki ‘dzielne chłopaki’, MOROWA zabawa ‘wspaniała zabawa’).